

Sellonsoitonopiskelijan motivointi populaari- ja elokuvamusiikin avulla

Henriikka Jalkanen

**Pedagoginen opinnäytetyö
Helmikuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) JALKANEN, Henriikka	Julkaisun laji Pedagoginen opinnäytetyö	
	Sivumäärä 21	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi SELLONSOITONOPISKELIJAN MOTIVOINTI POPULAARI- JA ELOKUVAMUSIIKIN AVULLA		
Koulutusohjelma Opettajan pedagogiset opinnot musiikin alalla		
Työn ohjaaja(t) LIETONEN, Raija		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Pedagogisessa opinnäytetyössään tekijä tarkasteli populaari- ja elokuvamusiikin hyödyntämismahdollisuuksia sellonsoitonopetuksessa ja jousiyhtyeyskentelyssä. Sellonsoitonopiskelijan motivointi, hänen musiikillisen luovuuden kehittäminen ja uusien oppilaiden innostaminen jousisoitinopiskeluun olivat työn päätavoitteet. Oppilaan musiikillisia taitoja ja luovuutta tekijä aikoi kehittää muun muassa sovittamisen, nuotintamisen, säveltämisen ja improvisoinnin avulla.</p> <p>Kirjallisuuden pohjalta työssä havainnoitiin yleisesti soitto-opiskelumotivaatioon liittyviä tekijöitä, kuten sosiaalisen ympäristön ja metakognitiivisten taitojen merkitystä sekä soittoharrastuksen lopettamisen syitä. Työssä otettiin myös kantaa nykyiseen musiikkiopisto-opiskelutilanteeseen Anttilan tekemän tutkimuksen viitoittamana.</p> <p>Työn aiheen valintaan vaikutti suurelta osin tekijän taiteellinen opinnäyteproduktio, jonka hän järjesti Kuopion Musiikki- ja Tanssiakatemiassa keväällä 2007. Tekijä sai produktiosta paljon positiivisia ja hyödyllisiä kokemuksia ja taitoja, joita hän aikoo hyödyntää tulevaisuuden sellonsoitonopetuksessaan.</p> <p>Oppilaslähtöinen opettajuus, opiskelumotivaatio, ryhmässä oppiminen ja kokonaisvaltainen oppiminen ovat työn keskeisiä pedagogisia käsitteitä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) soittomotivaatio, sellonsoitonopetus, populaari- ja elokuvamusiikki, sovittaminen		
Muut tiedot		

Author(s) JALKANEN, Henriikka	Type of Publication Pedagogical Bachelor's Thesis	
	Pages 21	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title MOTIVATING A CELLOSTUDENT BY POPULAR- AND SOUNDTRACK MUSIC		
Degree Programme		
Tutor(s) LIETONEN, Rajja		
Assigned by		
Abstract <p>In her pedagogical bachelor's thesis the author examined beneficial possibilities of a popular- and soundtrack music in cello teaching and the string ensemble work. Motivating a cello student, developing his/her musical creativity and encouraging the new students into a string instrument study were the main goals of the work. The author aimed to develop a student's musical skills and creativity among others by the help of arranging, music notating, composing and improvising.</p> <p>In a thesis there were generally demonstrated the music study motivation linked factors in the basis of a literature, such as a social environment and metakognitive skills importance and reasons for giving up the music hobby. There were also took a stance on a current music institute studying situation in a thesis with a reference to Anttila's research.</p> <p>To the selection of a thesis subject were largely influenced the author's artistic production, which she organized in the Kuopio Music Centre on spring 2007. The author got a lot of positive and useful experiences and skills from the production, which she planned to benefit in her future cello teaching.</p> <p>Individual teaching, study motivation, group learning and comprehensive learning were the central pedagogical concepts in the work.</p>		
Keywords music motivation, cello teaching, popular- and soundtrack music, arrangement		
Miscellaneous		

Sisällys

1	JOHDANTO.....	3
2	KESKEISET PEDAGOGISET KÄSITTEET	5
	2.1 Oppilaslähtöinen ja kokonaisvaltainen sellonsoitonopetus.....	5
	2.2 Yhteistoiminnallinen musiikin ryhmäopetus.....	6
	2.3 Kohti kokonaisvaltaista oppimista.....	7
3	SOITTO-OPISKELUUN MOTIVOIMINEN	9
	3.1 Syy soittoharrastuksen lopettamiseen.....	9
	3.2 Sosiaalisen ympäristön merkitys.....	10
	3.3 Metakognitiivisten taitojen merkitys.....	11
	3.4 Musiikkikasvatuksen muutokset.....	11
4	POPULAARI- JA ELOKUVAMUSIIKIN HYÖDYNTÄMINEN KLASSISEN MUSIIKIN SOITTOSSA JA OPETUKSESSA.....	13
	4.1 Sellonsoitonopetuksen uudet sävelet.....	14
	4.2 Populaarimusiikkia monipuolisena opetusmateriaalina.....	14
	4.3 Jousisoittajien yhteismusisointimateriaali.....	15
	4.4 Apocalyptic.....	16
5	YHTEENVETO	19
	LÄHTEET.....	21

1 JOHDANTO

Tutkin pedagogisessa opinnäytetyössäni populaari- ja elokuvamusiikin hyödyntämismahdollisuuksia sellonsoitonopetuksessa ja jousiyhtye työskentelyssä. Keskeisimpänä tavoitteenani on nuorten sellonsoitonopiskelijoiden motivoiminen ja heidän musiikillisen luovuuden kehittäminen populaari- ja elokuvamusiikin avulla. Musiikillisen luovuuden, kuten sovittamisen, säveltämisen ja improvisoinnin kehittämisen yhteydessä sellonsoitonopetusta pystytään uudistamaan Suomen musiikkioppilaitosten liiton asettamia opetussuunnitelmien uusia tavoitteita ja sisältöjä¹ vastaaviksi.

Pedagogisen opinnäytetyöni aiheen valintaan on vaikuttanut suurelta osin taiteellinen opinnäyteproduktio ja siitä saamani positiiviset ja opettavaiset kokemukset.² Produktio muun muassa osoitti, että klassisen musiikin ammattiopiskelijoiden musiikillisissa taidoissa, kuten rytmin käsittelyssä ja improvisoinnissa on vielä parannettavaa. Suomen musiikkioppilaitosten liiton uusissa sellonsoiton tasosuoritusten sisällöissä mainitaan esimerkiksi musiikin luominen, improvisointi ja säveltäminen jopa perustaso 1:stä lähtien. Näiden uusien musiikillisten yleistavoitteiden opettaminen ja käyttöönotto musiikkiopistoissa tulevat viemään kuitenkin oman aikansa.

Nuorten musiikinopiskelumotivaatiota ja musiikillisia orientaatioita on tutkittu Suomessa 1990-luvulta lähtien yhä monipuolisemmin ja laaja-alaisemmin. Muun muassa Anttilan ja Juvosen vuonna 2006 tehdyssä tutkimuksessa tarkastelun kohteina olivat yläkouluun 8.-luokkalaiset ja lukion 1.-luokkalaiset nuoret.³ Juvosen tutkimuksessa tarkastellaan musiikillista erityisorientaatiota musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamana.⁴ Anttilan kirjoittamassa teoksessa ”Musiikkiopistopedagogiikan teoriaa ja käytäntöä” tutkitaan nykypäivän musiikinopetukseen ja opiskeluun liittyviä asiakoko-

---

¹ Musicedu 2007.

² Henriikka Jalkasen Savonia-ammattikorkeakoulun Musiikki- ja Tanssiakatemiassa järjestämä taiteellinen opinnäytetyö ”Forrest Gump - elokuvamusiikkia uusin silmin”.

³ Anttila 2006.

⁴ Juvonen 2000.

naisuuksia ja menetelmiä mielestäni mielenkiintoisella ja monipuolisella tavalla.⁵ Koska edellä mainitut teokset koskettavat läheisesti pedagogisen opinnäytetyöni aihealuetta, tulen viittaamaan ja tarkastelemaan niiden näkökulmia ja tutkimustuloksia tässä työssäni.

Erilaisten populaari- ja elokuvamusiikkisovitusien tekeminen ja soittaminen on minusta monipuolinen ja inspiroiva tapa ylläpitää hyvää musiikkisuhdetta. Laajan ja monipuolisen populaarimusiikkivalikoiman ansiosta oppilaalla on nykyisin mahdollisuus valita itselleen monia kiinnostavia soittokappaleita. Populaari- ja elokuvamusiikin soittaminen voisi kehittää jousiyhtyeen jäsenten yhteismusisointitaitoja sekä tuoda mielenkiintoa ja vaihtelua perinteisen kamarimusiikkiohjelmiston soittamiseen. Hanke on mielestäni myös hyvin ajankohtainen, koska nuorille musiikin populaarisuus on nykypäivänä kovin tärkeää.⁶ Nuoret soittavat ja kuuntelevat mieluiten oman aikansa musiikkia. Musiikkiopistoissa opiskelee paljon nuoria, jotka kuuntelevat kotona populaarimusiikkia, mutta eivät voi soittaa ja laulaa sitä muualla kuin koulussa.

Omaan musiikilliseen opiskelumotivaatiooni ovat vaikuttaneet monet tekijät. Sosiaalisella ympäristöllä (vanhemmat, ystävät, musiikinopettajat ja oppilaitokset) ja sen antamalla tuella on ollut suuri merkitys sellonsoittomotivaatiooni sekä yleiseen musiikilliseen orientaatiooni. Olen lapsesta asti ollut kiinnostunut musiikin monipuolisesta harrastamisesta ja kuunnellut muun muassa radiosta ja tv:stä paljon erilaisia musiikkityylejä. Soitin pienenä mielelläni tv-sarjojen ja elokuvien tunnusmusiikkia pianolla korva-kuulolta ja kirjoitin mielenkiintoisimpien ja kauneimpien kappaleiden melodioita nuottiviivastolle. Päästyäni opiskelemaan Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjalle vuonna 1998 musiikillinen opiskelumotivaationi kasvoi entisestään. Soitin Taidelukiossa myös akustista kitaraa ja saksofonia sellon lisäksi. Myös musiikkimakuni monipuolistui ja avartui uusien opiskelutovereiden, -ympäristön ja musiikinopettajien kautta. Nykyisin kuuntelen muun muassa 50 – 80 -lukujen amerikkalaisia populaarimusiikin klassikkokappaleita ja erilaisia groovemaisia (rytmisiä, svengaavia, mukaansatempaavia) musiikkikappaleita, joista saan samalla piristystä tai vastapainoa klassisen musiikin soittoon.

---

⁵ Anttila 2004.

⁶ Anttila 2006, 280-296.

2 KESKEISET PEDAGOGISET KÄSITTEET

Pedagogisessa opinnäytetyössäni keskeisiä käsitteitä ovat oppilaslähtöinen opettajuus, opiskelumotivaatio, yhteistoiminnallisuus, ryhmässä oppiminen (sosiokonstruktivismi) ja kokonaisvaltainen oppiminen. Edellä mainittujen käsitteiden lisäksi työhöni liittyvät läheisesti myös kognitiiviseen oppimiskäsitykseen sisältyvät opiskelumotivaation pinta- ja syväsuuntautuneen oppimisstrategian käsitteet. Sosiokonstruktivismi ja ryhmässä oppiminen ovat puolestaan yhteismusisoinnin ja jousiyhtye työskentelyn (ryhmädidaktiikan) kehittämisen lähtökohtia, jossa opiskelumotivaatiolla ja sosiaalisella vuorovaikutuksella on suuri merkitys.

2.1 Oppilaslähtöinen ja kokonaisvaltainen sellonsoitonopetus

Oppilaslähtöisen sellonsoitonopetuksen tavoitteena ja lähtökohtana on oppilaan kokonaisvaltainen ja syväsuuntautunut oppiminen sekä kehittyminen. Oppilaslähtöinen opettajuus tulee hyvin esille soittotuntiopetuksessa, missä tarkastellaan ja hyödynnetään oppilaan musiikkimakua ja musiikillista suuntautuneisuutta häntä kiinnostavien elokuva- ja populaarimusiikkivalintojen yhteydessä. Haluan antaa oppilaille mahdollisuuden vaikuttaa oppitunnin sisältöön ja rohkaista heitä monipuoliseen luovuuteen, mm. sovitus-, nuotinnus- ja sävellystyö sekä improvisaatio. Omia sovituksia tekemällä oppilas voi kehittää monipuolisesti hänen melodia- ja rytmitajuaan, varsinkin jos hän kirjoittaa kappaleen perustiedot nuotille niin sanotulla blokkaus-tekniikalla. Blokkaamisella tarkoitan kappaleen perustietojen kirjoittamista muistiin korvakuulolta. Yleisimmin musiikkia blokataan joko cd:ltä tai mp3-soittimesta. Tällöin myös oppilaan musiikillinen ajattelu ja toiminta voivat kehittyä yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti. Kokonaisvaltainen oppiminen ja toimintaoppiminen ovat periaatteiltaan hyvin lähellä toisiaan.

Regelskin mukaan useita limittäisiä skeemoja eli mielen sisäisiä malleja tulee esiin sovellettaessa toimintaoppimista musiikinopetukseen:

- 1) Musiikillinen tieto saa alkunsa toiminnoista, joissa oppilas tavoittelee ja toimii älyllisesti ymmärtääkseen musiikkia tai musiikillista materiaalia.
- 2) Näiden toimintojen avulla oppilas rakentaa ja yksilöllistää tietoa. Valmista musiikillista tietoa ei voida suoraan siirtää opettajalta oppilaille, vaan oppilaan täytyy itse aktiivisesti muodostaa ja organisoida musiikillista tietoa.
- 3) Tämä ”merkityksellisyys” antaa motivaation tulevalle oppimiselle ja jatkuvalla musiikilliselle toiminnalle. Tällainen sisältäpäin kasvanut motivaatio on pysyvämpää kuin ulkosyntyinen motivaatio.
- 4) Tulevissa toiminnoissa musiikin parissa oppilas pyrkii aktiivisesti löytämään yhteyksiä sen kaltaiseen musiikkiin, joka on tarjonnut hänelle ensimmäiset elämykset ja merkitykset.
- 5) Ollakseen tehokasta opetuksen tulee johtaa tiedon jonkinasteiseen käyttöön, tai käytännön seurauksiin. Oppilaan mahdollisuuksia osallistua musiikin tekemiseen monipuolisesti tulee lisätä.⁷

2.2 Yhteistoiminnallinen musiikin ryhmäopetus

Musiikin ryhmäopetukseen ja ryhmässä työskentelyyn liittyy monia musiikin yhteistoiminnallisia ja sosiokonstruktivistisia malleja, joita aion tarkastella ja havainnollistaa opinnäytetyössä omien musiikin ryhmätyöskentelykokemusteni sekä käyttämäni lähteaineiston pohjalta. Positiivisia ja hyödyllisiä ryhmätyöskentely- ja keskustelukokemuksia olen saanut muun muassa keväällä 2007 järjestetyllä musiikin ryhmädynamiikan kurssilla, jossa Savonia-ammattikorkeakoulun eri musiikkilinjalaisten kanssa kokoonnuimme keskustelemaan musiikin ryhmätyöskentelystä ja sen erilaisista kehittämismenetelmistä. Kurssi oli itseni ja ryhmän jäsenten mielestä kiinnostava ja tarpeellinen. Ryhmässä heräsi uusia ja avartavia näkökulmia musiikin ryhmä- ja yksityisopetuksen kehittämiseen. Huomasimme muun muassa eräässä pienryhmäkeskustelussa kuinka helposti ja vaivattomasti pystyimme ratkaisemaan musiikin ryhmäopetukseen (ala- ja

---

⁷ Forssèn 1992, 6/7.

yläasteen musiikinopetus) liittyviä ongelmakohtia ja kysymyksiä. Myös pedagogisten opintojen ryhmätunneilla käytyjen keskustelujen sekä erilaisten ryhmäyötehtävien kautta minulle on syntynyt uusia ideoita ja näkökulmia, kuinka pystyisin omalta osaltani monipuolistamaan ja kehittämään perinteistä sellonsoitonopetusta.

Ryhmäyö-lehdessä julkaistuissa kirjoituksissa Ritva Leinonen tarkastelee ryhmäyökentelyä ihmissuhdetaitojen oppimisen näkökulmasta. Leinosen mukaan ryhmässä on mahdollista oppia tunnistamaan omia tunteitaan ja tarpeitaan ja sitä kautta myös tunteiden sanallinen ilmaisu mahdollistuu. Mitä enemmän tunnemme itseämme ja hyväksymme ominaisuuksiamme, sitä enemmän meissä on tilaa toiselle ihmiselle, sitä helpommin kuulemme itseämme ja kanssaihmissiämme. Hitaasti kypsytymme vastuuseen omasta itsestämme ja näemme, mitkä omat mahdollisuutemme ovat.⁸

2.3 Kohti kokonaisvaltaista oppimista

Sosiokonstruktivistiseen, yhteistoiminnalliseen ja kognitiiviseen oppimiseen liittyy läheisesti myös kokonaisvaltainen oppiminen, jonka teoriapohja perustuu yksilöiden välistä vuorovaikutusta ja ryhmädynamiikkaa tutkivaan sosiaalipsykologiaan, tiedon prosessointia tutkivaan psykologiaan sekä persoonan kasvua ja sen edellytyksiä tutkivaan humanistiseen psykologiaan. Savan ja Linnansaaren mukaan kokonaisvaltaisen oppimisen olennaisia piirteitä ovat oppimisen yhteistoiminnallisuus, kollektiivisuus ja vuorovaikutteisuus. Tärkeätä on myös yhdessä oppiminen, johon sisältyy toisten auttaminen ja toisilta oppiminen. Tiedon ja kokemusten vaihto ja yhteinen pohdinta nähdään syvenevän ymmärryksen edellytyksenä. Yhteistoiminnallisuus ja vuorovaikutuksellinen oppiminen näin ollen tukevat yksilöllistä oppimistoimintaa.⁹

Musiikin kokonaisvaltainen oppiminen tarkoittaa musiikillisen tiedon, taidon ja aikaisempien musiikkikokemusten integroimista. Musiikillinen tieto voi olla musiikin teoriaan, musiikin historiaan, kuvataiteeseen ja tanssiin liittyvää, ja taito esimerkiksi yhteismusisointiin, oman instrumentin tekniseen osaamiseen tai esiintymiseen liittyvää. Näiden edellä mainittujen ominaisuuksien integroiminen yksilöllisesti voi kuitenkin olla

---

⁸ Ryhmäyö r.y. 2007, 2/6.

⁹ Forssèn 1992, 4/7.

melko haasteellista musiikinopetuksessa, koska oppilaiden musiikillinen erityisorientaatio ja oppimisstrategiat voivat vaihdella suuresti iän ja ympäristön muutosten takia. Kokonaisvaltaisessa opetuksessa mitataan mielestäni hyvin opettajan pedagogisia, sosiaalisia ja luovuuden taitoja, jolloin opettajan on osattava soveltaa ja konstruoida opetettava asia kullekin oppilaalle sopivaksi. Mitä nuorempi ja vilkkaampi oppilas on, sitä tärkeämmälle sijalle opettajan luovuuden taidot, kuten improvisaatio ja mielikuviutus nousevat.

3 SOITTO-OPISKELUUN MOTIVOIMINEN

Tämän päivän musiikkipedagogien monimuotoiseen ja alati kehittyvään työkuvaan kuuluu tärkeänä osana soitto-opiskelun motivoiminen ja soittoharrastuksen ylläpitäminen. Soittomotivaatio on itsessään hyvin laaja käsite, ja sen tarkempaan ja syvällisempään ymmärtämiseen musiikinopettajalla on oltava psykologista ja sosiaalista tietotaitoa sekä kokemusta oppilaiden erilaisista musiikkiorientaatioista. Anttilan mukaan musiikillinen orientaatio ja musiikin opiskelumotivaatio ovat hyvin läheisiä ilmiöitä, joilla kuitenkin on erilaisista teoreettisista traditioista johtuen eri näkökulma yksilön aktiivisuuteen.¹⁰ Jokaisella opiskelijalla on oma aikaisempiin kokemuksiin, luonteenpiirteisiin ja kykyihin, opiskelun sosiaaliseen kontekstiin ja opiskeltaviin tehtäviin ankkuroitunut motivaatioprofiilinsa.¹¹ Peltosen ja Ruohotien mielestä opiskelun sisäinen motivaatio on nähtävä dynaamisena ilmiönä; se on yhteydessä metakognitiivisiin, kognitiivisiin ja affektiivisiin prosesseihin ja vaikuttaa muun muassa oppilaan lähestymistapaan, sitoutumiseen, ponnistusten määrään ja sitkeyteen.¹²

3.1 Syy soittoharrastuksen lopettamiseen

Monien musiikkiopistojen oppilaat ovat kohdanneet soitto-opintojensa aikana motivaatiokriisin, joka kertoo muun muassa opetuksen, opiskeluympäristön, opetusilmapiirin (opettajan ja oppilaan välisen vuorovaikutuksen) tasapainottomuudesta. Tällöin oppilaan omia tavoitteita ja lähtökohtia ei ole otettu kunnolla huomioon. Jos oppilaan opiskeluorientaatio on pelkästään suorituskeskeistä ja pintasuuntautunutta sekä motivaatio ulkoisesti suuntautunutta, on melko todennäköistä, että oppilas hävittää soittointonsa ja voi lopettaa kokonaan soittoharrastuksen, koska hän kokee opiskelunsa työläänä ja ahdistavana.

---

¹⁰ Anttila & Juvonen 2006, 195-199.

¹¹ Anttila 2004, 93.

¹² Peltonen 1992, 122.

Anttilan ja Juvosen kyselytutkimuksessa ilmeni yleisimmiksi musiikkiharrastuksen loppettamisen syiksi oman innon ja kiinnostuksen loppuminen sekä opettajaan ja soitettuun ohjelmistoon liittyvät seikat. Myös kouluasteen vaihtuminen, paikkakunnalta toiselle muutto tai muiden harrastusten vaatima aika aiheuttivat musiikkiharrastuksen loppumisen. Joidenkin musiikkiluokkalaisten kohdalla hyväksi koettu musiikin harrastus muuttui pakolliseksi suorittamiseksi, koska esimerkiksi kuoroon osallistuminen oli ollut pakollista. Epäonnistumiset esiintymisissä olivat jääneet negatiivisina muistoina monien vastaajien mieleen. Esiintymiseen liittynyt liiallinen jännittäminen ja nolostumisen tunne yleisön edessä olivat melko yleisiä vastauksissa.¹³

3.2 Sosiaalisen ympäristön merkitys

Sosiaalisella ympäristöllä on merkitystä opiskelumotivaatiolle ja musiikin opiskelun kokonaisvaltaiselle oppimiselle. Opettajan ja oppilaan välinen lämmin ja myönteinen vuorovaikutus on etenkin soitonopintojen alkuvaiheessa oppilaille tärkeää, jotta hän saa myönteisiä kokemuksia soittotunneistaan ja nauttii vuorovaikutuksesta opettajansa kanssa. Myös toisten soitonopiskelijoiden merkitys musiikillisen minäkäsityksen ja maailmankuvan kehittämisessä on suuri opintojen alkuvaiheessa. Sosiaalisesta ympäristöstä saatu huomio, palaute ja tuki rakentavat sekä oppilaan yleistä että musiikillista minäkuvaa. Minäkuva on asenteen kaltainen jatkuvasti kehittyvä, mutta silti suhteellisen vakaa kokonaisuus. Anttila on tarkastellut oppijan itseluottamuksen tukemista aikaisempien tutkimusten perusteella. Anttila toteaa, että sosiaalisesti turvallisessa ympäristössä opiskelijat ovat vapautuneempia kohtaamaan haasteita, sillä virheet ja erehdykset hyväksytään osaksi oppimisprosessia. Arviointi kohdistuu pääasiassa ponnisteluun ja yksilölliseen edistymiseen. Toisaalta sosiaalinen ympäristö voi myös haitata opiskelua. Jos oppilas kokee itsensä tai asemansa jollain tavalla uhatuksi, on hänen vaikea keskittyä tavoitteelliseen opiskeluun.¹⁴

Vanhemmilla on erityisen tärkeä osa lapsen soittamisen ja opiskelun tukemisessa. Sekä lapsilla että aikuisilla sosiaaliset ja opiskelukeskeiset tavoitteet esiintyvät usein samanaikaisesti ja ovat vuorovaikutteisia toisilleen. Vertaisryhmään kohdistuvia sosiaalisia

¹³ Anttila & Juvonen 2006, 250-251.

¹⁴ Anttila 2004, 90-91; 94.

tavoitteita ovat kouluikäisellä oppilaalla muun muassa hyväksyntä, sosiaalisten suhteiden luominen ja edistäminen, toisten auttaminen sekä vastuullisuus ja yhteistyökyky. Aikuisiin kohdistuvia tavoitteita ovat vanhempien tai opettajan kunnioitus sekä sosiaalinen vastuullisuus. Nykyiset tutkimustulokset antavat olettaa, että sosiaaliset tavoitteet saattavat olla välttämättömiä edellytyksiä mielekkääksi koetulle opiskelulle ja hyvälle opiskelusuorituksille.¹⁵

3.3 Metakognitiivisten taitojen merkitys

Myös metakognitio (oman kognitiivisen toiminnan, ajattelun, tunteiden, oppimisen ja tietämisen tietoisuus) vaikuttaa asioiden ymmärtämiseen, muistiin, opittujen tietojen ja taitojen käyttöön sekä ongelmanratkaisutaitoihin ja opiskelun tehokkuuteen. Oppimisprosessin metakognitiivinen säätely tarkoittaa oppimisen itsesäätelyä; oppimisen ja opiskelun suunnittelua sekä tarkkailemista. Opiskelun suunnitteluun sisältyy omien oppimistavoitteiden määrittelyä, tehtävän luonteen analysointia, soveltuvien oppimisstrategioiden valintaa sekä ajan ja voimavarojen mielekästä jakamista. Opiskelun tarkkailemiseen sisältyy oman osaamisen ja ymmärtämisen tason arvioimista suhteessa tavoitteisiin, ja strategioiden muuttamista tarpeen mukaan. Metakognitiivisten taitojen korkeatasoinen hallinta on itseohjautuvan opiskelun ja oppimisen välttämätön edellytys.¹⁶

3.4 Musiikkikasvatuksen muutokset

Anttila toteaa yhteiskunnan ja erilaisten musiikkikulttuurien kehityksen aiheuttaneen paineita perinteiselle musiikkikasvatustyölle musiikkioppilaitoksissa. Musiikin, sen merkityksen ja harrastamisen muotojen muuttuessa musiikkioppilaitokset ovat jääneet monella tavoin kehityksestä jälkeen. Tuovila ja Lehtonen kyseenalaistavat nykyisen musiikkioppilaitoksen asettamat oppimistavoitteet, joissa luvataan musiikin perusopetuksen järjestämistä hyvin monimuotoisesti ja lähes kaikenlaiseen tarpeeseen. Tuovilan mielestä nykyinen musiikkiopisto-opiskelu on usein pahimmanlaatuista monokulttuuria, kapea-alaista ja yksipuolista. Opiskelusta yleensä puuttuvat sekä lapselle läheinen oh-

---

¹⁵ Anttila 2004, 100-102.

¹⁶ Anttila 2004, 51-53.

jelmisto että sosiaalisesti mielekäs ympäristö.¹⁷ Vaikka monissa Suomen musiikkiopistoissa ja -kouluissa on nykyisin käytössä uudet opetussuunnitelmat, ei autoritaarisesta ja behavioristisesta opetusmallista olla silti kokonaan luovuttu. Toisaalta on hyvin ymmärrettävää, että erilaisten opintosuunnitelmien uudistukset ja niiden käyttöönottoaminen on kovin hidasta, koska asenteet, opetustottumukset, uuden tyylin opettelu, motivaatio ynnä muut seikat vaikuttavat opettajien halukkuuteen tai haluttomuuteen uudistaa omia opetustyylejään.

Kososen tutkimuksen mukaan peruskouluissa pyritään musiikkiopistoja enemmän kehittämään jokaista oppilasta hänen omista lähtökohdistaan niin pitkälle kuin mahdollista sekä ottamaan huomioon lapsille ja nuorille läheisen musiikin merkitys.¹⁸ Muun muassa nuorten musiikkikäsitysten avartamiseen, musiikillisten tavoitteiden luomiseen sekä bändi- ja muun populaarimusiikin soittoharrastuksen lisäämiseen on koulun musiikinopetuksella arvaamattoman tärkeä vaikutus. Kurkelan ja Tawaststjernan mielestä koululaitos voisi kenties olla nykyistä tärkeämpi yhteistyötaho musiikkioppilaitoksille. Myös Tuovila on pohtinut yhteistyön merkitystä ja mahdollisuuksia muun muassa koulun esityksien ja niissä käytettävän musiikkiohjelmiston harjoittelun ja mahdollisten sovitusten soveltamisena musiikkiopistossa.¹⁹

---

¹⁷ Anttila 2004, 144-146.

¹⁸ Anttila 2004, 144.

¹⁹ Anttila 2004, 165.

4 POPULAARI- JA ELOKUVAMUSIIKIN HYÖDYNTÄMINEN KLASSISEN MUSIIKIN SOITOSSA JA OPETUKSESSA

Vasta viime vuosina Suomen musiikkioppilaitoksissa ja -kouluissa on kiinnitetty huomiota populaari- ja elokuvamusiikin monipuolisiin hyödyntämismahdollisuuksiin klassisen musiikin soitossa ja opetuksessa. Muun muassa vuonna 2006 marraskuussa Suomen musiikkioppilaitosten liiton järjestämässä Nuori soittaa! -musiikki- ja tanssitapahtumassa Kuopiossa kuultiin paljon kiinnostavia puhallinorkestereiden ja yhtyeiden esittämiä elokuva- ja populaarimusiikkiesityksiä. Työskennellessäni tapahtumassa kiinnitin samalla huomiota kuinka yleisö reagoi musiikkiesityksiin. Huomasin, että monien lasten ja aikuisten mielenkiinto ja tarkkaavaisuus kohdistuivat juuri elokuva- ja populaarimusiikkiesityksiin. Tällainen reagointi nykypäivän yleisöltä on mielestäni hyvin ymmärrettävää, koska populaari- ja elokuvamusiikki on heille läheistä ja tuttua muun muassa elokuvien, televisio-ohjelmien ja internetin kautta.

Keväällä 2007 järjestämässäni taiteellisessa opinnäyteproduktiossa pääsin ensimmäistä kertaa kokeilemaan populaari- ja elokuvamusiikin hyödyntämistä, kun sovitin ja nuotinsin kuusi Forrest Gump -elokuvamusiikkikappaletta jousiyhtyeelle ja pianolle. Kappalet esitettiin viihdemusiikkikonserttissani Kuopion Musiikkikeskuksen kamarimusiikkisalissa. Ennen kaikkea kyseinen produktio ja sen tuomat kokemukset avasivat silmäni sellonsoitonopetuksen ja jousiyhtye työskentelyn uudelleenlaiselle kehittämiselle. Jousisoittajien ja pop/jazz-muusikoiden välisen yhteistyön tarve tuli myös hyvin esille produktioon aikana. Esimerkiksi groovemaisten (keinuva, svengaava, mukaansatempaava) soitto-tyylien soittaminen oli jousiyhtyeen jäsenille melko vierasta ja haasteellista. Produktiolle asettamani tavoitteet, jousiyhtyeen jäsenten soittokokemusten monipuolistaminen kevyen musiikin saralta ja omien musiikillisten taitojen, kuten improvisaatio-, sovitus-, nuotinnus- ja musiikinhajaustaitojen kehittäminen, toteutuivat. Sain produktiosta paljon hyvää ja kannustavaa palautetta sekä konserttiyleisöltä että produktioon lautakunnalta.

4.1 Sellonsoitonopetuksen uudet sävelet

Nykyisin jousisoittajille on saatavilla joitakin elokuvamusiikkinuotteja, jotka sisältävät usein valmiin cd-säestyksen (engl. Play along). Cd-säestyksen mukana esimerkiksi sellisti voi soittaa elokuvien tuttuja melodioita ja sooloja. Kuitenkin näissä uusissa nuottimateriaalien sovituksissa on vielä paljon parannettavaa. Ensiksikin jousisoittajille sovitettujen uusien nuottimateriaalien määrä ja valikoima on melko suppeaa. Toiseksi nuottimateriaalien sovituksiin ja niiden monimuotoisempaan hyödyntämiseen ei ole juuriakaan kiinnitetty huomiota, sillä nuotteihin ei sisälly sointumerkkejä tai säestysnuotteja esimerkiksi pianolle tai toiselle sellolle. Jotta opettaja pystyisi hyödyntämään kappaleita soittotunnilla, pitäisi sovituksiin siten kuulua joko erillinen säestysnuotti tai ainakin reaalisointumerkinnot. Cd-säestyksen mukana soittaminen on lisäksi melko yksipuolista, sillä esimerkiksi tempon ja dynamiikan vaihteluihin ei soittaessa pystytä vaikuttamaan. Koska kyseisten elokuvamusiikkisovitusten keskeisimpänä ideana on inspiroida lapsia ja nuoria juuri elokuvista tai tv:stä tuttujen kappaleiden soittamiseen, kannattaisi ideaa kehittää myös populaarimusiikkiin (mm. pop-, rock-, r&b- ja heavymusiikki), jossa olisi enemmän vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun.

4.2 Populaarimusiikkia monipuolisena opetusmateriaalina

Koska populaari- ja elokuvamusiikkivalikoima on nykyisin laajaa ja monipuolista ja niiden melodiat ovat soittoteknisesti yleensä helppoja ja yksinkertaisia, voi opettaja hyödyntää niitä myös oppilaiden soittotunneilla. Kun oppilas soittaa instrumentillaan hänelle mieluista ja tuttua elokuvan tunnusmelodiaa, voi opettaja samalla kehittää omia vapaan säestyksen taitojaan. Sellonsoiton erilaisia säestysmuotoja ja kompeja opettaja pystyy kokeilemaan esimerkiksi pizzicato-murtosointuja soittamalla tai jousella erilaisilla rytmikuvioilla kappaleen sointujen ja bassolinjan pohjalta. Tässä mitataan samalla opettajan musiikillisia taitoja ja luovuutta, sillä vapaassa säestyksessä säestäjän on soitettava monipuolisesti erilaisia säestystyyliä omien soitto- ja kuuntelukokemustensa pohjalta. Jotta opettaja pystyisi sovittamaan, säestämään ja opettamaan oppilailleen kevyttä musiikkia, on hänellä oltava jonkin verran myös tietämystä ja kokemusta kevyestä musiikista. Kartuttaakseen kevyen musiikin taito-tietoa opettajan kannattaa tehdä yhteistyötä esimerkiksi pop/jazz-muusikkojen kanssa. Myös erilaisten populaarimusiikki-

kappaleiden kuunteleminen on hyvä keino sekä oppilaiden että opettajien kokonaisvaltaisen oppimisen edistämiseen. Kun oppilaalle on kertynyt riittävästi taito-tietoa sekä inspiraatiota musiikin luomiseen, voi häntä myöhemmässä vaiheessa rohkaista myös itse sovittamaan ja säveltämään.

Sellonsoiton ja muiden jousisoitinten opetusmateriaalia tehtäessä on otettava huomioon erilaisia instrumenttikohtaisia ja soittoteknisiä asioita sekä musiikkityylejä koskevia seikkoja. Kevyen musiikin sovituksissa on kiinnitettävä huomiota ennen kaikkea kappaleen rytmisyyteen, jousisoitinten äänialaan ja fraseerauksellisiin ominaisuuksiin. Lisäksi populaarimusiikkiin liittyvä groovemainen soittotyyli edellyttää soittajilta hyvää rytmittäjää, vuorovaikutusta sekä yhteisen musiikkisykkeen löytämistä. Kappaleiden vaikeustasoa ja jousiyhtyeen jäsenten soittotasoa verrattaessa on myös hyvä miettiä, tarvitseeko kappaleiden alkuperäisiä rytmejä, melodiaa ja sävellajia mahdollisesti yksinkertaistaa. Olipa kappaleen musiikkityyli sitten rockia, heviä, jazzia tai bluesia, on oppilaalle ennen uuden kappaleen harjoittelua selvennettävä ja opetettava ensin kappaleen soittotekniset asiat ja menetelmät sekä valotettava kyseisen soittotyylin historiaa ja taustoja. Kappaleen alkuperäiseen versioon on hyvä tutustua soittotunnilla esimerkiksi kuuntelemalla ja analysoimalla sitä yhdessä opettajan kanssa, vaikka kappale olisikin oppilaalle entuudestaan tuttu.

4.3 Jousisoittajien yhteismusisointimateriaali

Populaari- ja elokuvamusiikista sävellettyjen ja sovitettujen yhteismusisointimateriaalien saatavuus erilaisille jousiyhtyekokoonpanoille on asia, johon myös haluaisin muutos- ta tulevaisuudessa. Olen jo monena vuonna kuullut koulujen konserteissa esitettävän juuri elokuvien ja tv-sarjojen musiikkisovituksista tehtyjen puhallinorkestereiden ja yhtyeiden esityksiä, mutta en juuri koskaan jousiyhtyeen tai jousiorkesterin esittämänä. Ainoa instrumentti, jolle kyseisiä sovituksia on esimerkiksi kirjastoista saatavana, on piano. Muun muassa Kuopion ja Jyväskylän pääkirjastoista etsimistäni nettihauista (mm. elokuvamusiikki, viihdemusiikki, jousiyhtye, kamarimusiikki, sello ym. hakusanat) löytyi suurimmaksi osaksi vain piano- ja kosketinsovituksia. Ainoa tällä hetkellä Kuopiosta löytämäni populaarimusiikista sovitettu jousikvartettiteos on Jack Longin

sovittama neliosainen nuottisarja Beatles-yhtyeen musiikista²⁰. On tietysti ymmärrettävää, että pianolle tehdään suhteellisesti eniten soittomateriaalia, koska piano kuuluu yleisimpiin ja eniten soitettuihin instrumentteihin.

Jousiyhtyeille sovitettuja populaari- ja elokuvamusiikkikappaleita voidaan hyödyntää ja soveltaa myös hyvin erilaisiin soitto- ja esiintymistilanteisiin. Esimerkiksi häiden, vuosijuhlien, firmojen pikkujoulujen ja avajaisten musiikkiesityksestä on perinteisesti vastannut joko bändi (sähkökitara, sähköbasso, rummut, koskettimet), joka soittaa liveinä yleisölle tuttuja hittejä, tai tallenteita soittava dj. Erilaisten jousiyhtyekokoonpanojen uudet musiikilliset tulkinnat vanhoista ja nykyisistä hittikappaleista voisivat näin ollen tuoda lisää piristystä ja vaihtelevuutta tilaisuuksien tunnelmaan. Uskoisin kyseisten tilaisuuksien, jossa esitetään uusia jousiyhtyesovituksia, toimivan avainasemassa jousisoitinmusiikkiin liittyvien käsitysten ja arvostusten muuttamisessa.

Ennen kuin jousiyhtyeet voivat pyytää palkkaa esiintymisestään tai musiikkipedagogit markkinoida uusia populaarimusiikkisovituksiaan, on heidän tarkoin tutustuttava tekijänoikeus- ja markkinointisäädöksiin. Jos jonkin artistin musiikkia coveroidaan²¹, esitetään julkisesti tai käytetään yleisenä opetusmateriaalina, on niihin ensin saatava lupa erilaisilta tekijänoikeusjärjestöiltä.

4.4 Apocalyptic

Suomalaista sellonsoittotaitoa ja musiikillista monitaiteellisuutta on menestyksellisesti ja maailmanlaajuisesti tuonut esille helsinkiläinen metallimusiikkiyhtye Apocalyptic. Yhtye aloitti toimintansa vuonna 1996, jolloin myös sen ensimmäinen debyyttialbumi ”Plays Metallica by Four Cellos” julkaistiin. Kyseinen levy sisältää Metallica-yhtyeen musiikkia neljällä sellolla soitettuna. Vuosi vuodelta kasvaneen suosion myötä yhtye on saanut paljon kuuntelijoita ja ihailijoita ympäri maailmaa. Lisäksi monet artistit, kuten Dave Lombardo (Slayer), Sandra Nasic (Guano Apes), Ville Valo (HIM), Till Lindemann (Rammstein) ja Corey Taylor (Stone Sour, Slipknot) ovat tehneet heidän kanssaan yhteistyötä. Yhtyeen kokoonpano ja musiikkityyli ovat viime vuosina jonkin verran

²⁰ Long 1996.

²¹ Coverointi tarkoittaa alkuperäisen musiikkikappaleen uudelleen sovittamista tai esittämistä jonkun toisen artistin tulkitsemana.

vaihtuneet, mikä on hyvin yleistä tämän päivän populaarimusiikkibisneksessä ja -kulttuurissa. Nykyiseen Apocalyptica-yhtyeeseen kuuluvat sellistit Paavo Lötjönen, Eicca Toppinen ja Perttu Kivilaakso ja rumpali Mikko Sirén. Apocalyptica on tehnyt cover-versioita muun muassa Metallican, Panteran, Rammsteinin, Sepulturan, Slayerin, Faith No Moren ja David Bowien kappaleista. Viimeisimmällä albumilla ”Worlds Collide” on muun muassa Corey Taylorin kanssa yhteistyössä tehty ”I’m Not Jesus” -kappale, jota soitettiin paljon eri maiden tv- ja radioasemilla kesällä 2007. Albumin kaikki kappaleet ovat Eicca Toppisen ja Perttu Kivilaakson säveltämiä.

KUVA 1. Apocalyptica: Eicca Toppinen (vas.), Paavo Lötjönen ja Perttu Kivilaakso²²

Yhtye on ollut monen nuoren sellonsoittoharrastuksen aloittaneen soittajan inspiraatio- ja motivaatiolähteenä. Useat Apocalyptican kappaleet ovat soittoteknisesti vaativia, noin I- / C- kurssitasoa. Tämä edellyttää nuorilta sellonsoitonopiskelijoilta pitkäjänteisyyttä, motivoituneisuutta ja soittotekniikoiden huolellista harjoittelua, jotta kappaleiden mielekäs ja sujuva esittäminen olisi myöhemmässä vaiheessa mahdollista. Apocalyptican kappaleet soveltuvat hyvin esimerkiksi nopeiden jousitekniikoiden ja kauniiden melodioiden harjoitteluun. Ennen soittoharjoituksia tai esiintymistä käsien ja tukilihaksien lämmittely ja venyttely on suositeltavaa muun muassa jännetuppitulehduksen tai hermopinteen ennaltaehkäisemiseksi. Raskasta ja vaativaa sellonsoittotekniikkaa harjoiteltaessa on tärkeää ottaa huomioon myös soittoergonomia (soittoasento, fyysinen kunto, soittoharjoitusten pituus jne.). Henkilökohtaisia sellonsoittokokemuksia Apocalyptica-

²² Helsingin Sanomat 2005.

musiikista olen saanut muun muassa esiintymisistäni Savonlinnan taidelukion kevyen ja klassisen musiikin konserteissa vuonna 2002 sekä Kuopion Työnkulmalla syksyllä 2007 järjestetyssä Metallibaletti-esityksessä, joista kummastakin jäi minulle positiivisia ja merkittäviä muistoja.

5 YHTEENVETO

Populaarimusiikin sovittamisessa ja jousiyhtyeelle sovitetun musiikin saatavuudessa on pääasiassa kyse vain musiikinopettajien, säveltäjien, sovittajien ja muusikoiden taidoista ja motivaatiosta tehdä tietyille soittaja- ja ikäryhmille sopivaa musiikkiohjelmistoa. Uskon vahvasti, että populaarimusiikki herättää sekä oppilaissa että opettajissa uutta kiinnostusta musiikin monipuoliseen opiskeluun, mikäli vain opettajilla riittäisi aikaa, ymmärrystä, taitoa ja tahtoa sekä mielikuvitusta erilaisten musiikkisovitusten harjoitteluun esimerkiksi soittotunnilla tai yhteismusisoinnissa. Positiivisten populaarimusiikkisovitusesitysten ja -kokemusten myötä myös uusia oppilaita pystyttäisiin innostamaan ja perehdyttämään jousisoitinopiskeluun. Opintojen ja soittotekniikan edistyessä oppilasta voidaan vähitellen ohjata ja perehdyttää myös vieraampaan ja vanhempaan soitto-ohjelmistoon. Ensiksi on saatava riittävästi kokemusta ja positiivista palautetta omista populaarimusiikkisovituksista ja opetusmetodeista sekä niiden kiinnostavuudesta ja toimivuudesta, jotta niitä voisi suositella tulevaisuudessa myös muille musiikinopettajille.

Uusi populaari- ja elokuvamusiikkioppimateriaali on tarkoitettu ennen kaikkea niille sellonsoitonopiskelijoille, jotka ovat aidosti kiinnostuneita kokeilemaan uusia soittotekniikoita ja -tyylejä sekä laajentamaan musiikillista maailmankuvaansa. Kaikkia sellistejä ja jousisoittajia on tietenkin mahdotonta saada kiinnostumaan populaarimusiikista. On aina myös niitä oppilaita, jotka haluavat jatkaa opiskeluaan aikaisemmilla metodeilla, jotka he kokevat itselleen paremmin sopiviksi ja motivoiviksi. Opettajan on siten oltava tietoinen oppilaansa yleisestä musiikkiorientaatiosta, musiikillisesta maailmankuvasta, musiikkimausta ja minäkäsityksestä, jotta oppilaan henkilökohtaiset opintosuunnitelmat ja oppimistavoitteet toteutuisivat yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti.

Populaari- ja elokuvamusiikkisovitukset ja niiden soittaminen on kuitenkin vain yksi keino tai menetelmä, joita voidaan hyödyntää sellonsoitonopetuksessa ja jousiyhtye-työskentelyssä. Tavoitteenani on tehdä sovitukset vaihtoehdoksi harjoitusmateriaaliksi tai vastapainoksi muulle, pakollisellekin soittomateriaalille, joita edellytetään muun

muassa tasosuorituksissa ja kilpailuissa. Se, että nykypäivän sellonsoitonopiskelussa on ylipäättään mahdollista musiikillisten taitojen ja luovuuden kehittäminen, on mielestäni hyvä ja merkittävä asia. Siksi olen myös tyytyväinen Suomen musiikkioppilaitosten laatimiin uusiin sellonsoiton tasosuoritusten sisältöihin, joissa oppilaalla on mahdollisuus esittää oma sävellyksensä tai improvisoida. Lisäksi tasosuorituksessa on mahdollista yhteismusisointi, joka sisältää esimerkiksi kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia. Tämän luulisi lohduttavan ennen kaikkea niitä musiikinopiskelijoita, jotka ovat aiemmin kokeneet musiikkiopisto-opiskelun stressaavana, pakonomaisena, suorituskeskeisenä sekä pelkästään länsimaiseen taidemusiikkiin keskittyvänä.

Erilaisia sellonsoitto-ohjelmistoja soittaneena olen huomannut, että itselle mielenkiintoiset ja kauniit kappaleet vaikuttavat olennaisesti soittomotivaatioon. Lasten ja nuorten musiikinopiskelu olisi mielestäni hyvä aloittaa tutusta ja kiinnostavasta ohjelmistosta. Myös Anttilan mielestä lapselle läheisen ohjelmiston opiskelu ankkuroisi musiikkiopinnot kiinteästi lapsen muuhun elämään ja auttaisi pitämään yllä sisäistä motivaatiota, joka perustuisi itse musiikkiin, ei menestymiseen opinnoissa tai menestymisen kautta saataviin sosiaalisiin palkkioihin.²³ Jos opettaja osaa tukea ja ohjata oppilasta yksilöllisesti pitkäjänteiseen ja mielekkääseen soiton harjoitteluun, voi oppilas motivoitua harjoittelemaan jatkossa yhä haasteellisempia ja tuntevammampia kappaleita.

---

²³ Anttila 2004, 149.

LÄHTEET

Painetut lähteet

- Anttila, Mikko & Juvonen, Antti 2006. Musiikki koulussa ja nuoren elämässä. Kohti kolmannen vuosituhatvuotisen musiikkikasvatusta, osa 3. Joensuu University Press Oy.
- Anttila, Mikko 2004. Musiikkiopistopedagogiikan teoriaa ja käytäntöä. Joensuun yliopistopaino.
- Juvonen, Antti 2000. ...*Johnnyllakin on univormu, heimovaatteet ja -kampaus...* Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikki- maun heijastamana. Jyväskylä University Printing House.
- Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Keuruu.

Muut lähteet

- Long, Jack 1996. *String works*. Popular repertoire for string quartet. Parts plus score. Beatles hits: 1-4. Chester Music.

Internet lähteet

- Forssèn, Eva 1992. Tietokoneavusteinen musiikinopetus musiikkilukiassa. 2 *Tutkimuksen tausta*. Tutkielma. Musiikkikasvatuksen osasto. Sibelius-Akatemia. <http://www.dna.fi/~eva/gradu/tausta.html>. Aineisto 28.2.2007.
- Helsingin Sanomat 2005. Apocalyptica -nettikuva. <http://nyt.hs.fi/musiikki/artikkeli/1101980049879>. Aineisto 28.6.2005.
- Musicedu 2007. ”Sellonsoiton tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet”. Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry. <http://www.musicedu.fi/?mid=357>. Aineisto 2.10.2006.
- Ryhmätyö r.y.2007. Leinonen, Ritva (3/1983). *Ryhmä ihmissuhdetaitojen oppimisen välineenä*. Ryhmätyö-lehdessä julkaistuja kirjoituksia. Ryhmätyö r.y. <http://www.kolumbus.fi/ryhmatyo/oppi.htm>. Aineisto 2.2.2007.